

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **B.Z.**

wobec którego warunkowo umorzono postępowanie karne o czyny z art. 78 ust. 1 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U.2023.120),

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 16 grudnia 2025 r.

z urzędu kwestii dopuszczalności kasacji wniesionej przez prokuratora na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 24 czerwca 2025 r., sygn. akt V Ka 139/25,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego we Włodawie

z dnia 5 listopada 2024 r., sygn. akt II K 98/24,

na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 523 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

1. pozostawić kasację bez rozpoznania;

2. kosztami postępowania kasacyjnego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

B. Z. został oskarżony o to, że:

„I. w dniu 09 lutego 2018 r. w P., będąc biegłym rewidentem, sporządził niezgodną ze stanem faktycznym opinię o sprawozdaniu finansowym za rok 2017

M. (M.) sp. z o. o. z/s w W. i stanowiących podstawę jego sporządzenia księgach rachunkowych tej jednostki prowadzonych niezgodnie z m. in. przepisami prawa energetycznego; tj. o przestępstwo z art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. t.j. 2023.120);

II. w dniu 14 marca 2019 r. w P. i W., będąc biegłym rewidentem, sporządził niezgodną ze stanem faktycznym opinię o sprawozdaniu finansowym za rok 2018 M. (M.) sp. z o. o. z/s w W. i stanowiących podstawę jego sporządzenia księgach rachunkowych tej jednostki prowadzonych niezgodnie z m. in. przepisami prawa energetycznego; tj. o przestępstwo z art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. t.j. 2023.120);

III. w dniu 10 marca 2020 r. w P. i W., będąc biegłym rewidentem, sporządził niezgodną ze stanem faktycznym opinię o sprawozdaniu finansowym za rok 2019 M. (M.) sp. z o. o. z/s w W., stanowiących podstawę jego sporządzenia księgach rachunkowych tej jednostki, prowadzonych niezgodnie z m. in. przepisami prawa energetycznego; tj. o przestępstwo z art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. t.j.2023.120);

IV. w dniu 12 marca 2021 r. w P., będąc biegłym rewidentem, sporządził niezgodną ze stanem faktycznym opinię o sprawozdaniu finansowym za rok 2020 M. (M.) sp. z o. o. z/s w W. 1 stanowiących podstawę jego sporządzenia księgach rachunkowych tej jednostki prowadzonych niezgodnie z m. in. przepisami prawa energetycznego; tj. o przestępstwo z art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. t.j.2023.120).

Sąd Rejonowy we Włodawie, wyrokiem z dnia 5 listopada 2024 r., sygn. akt II K 98/24:

- uznał B.Z. za winnego zarzuconych mu czynów opisanych w pkt I – IV aktu oskarżenia, za każdy z nich wymierzając mu na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 150 stawek dziennych po 150 zł;

- na podstawie art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 86 § 1 i 2 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego kary jednostkowe, w ich miejsce wymierzając karę łączną roku pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wysokości 500 stawek dziennych po 150 każda;

- na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat (pkt VI wyroku);

- na podstawie art. 39 pkt 8 k.k. w zw. z art. 43b k.k. orzekł środek karny w postaci podania wyroku do publicznej wiadomości, poprzez wywieszenie go na tablicy ogłoszeń Sądu Rejonowego we Włodawie na okres tygodnia (pkt VII wyroku);

- na podstawie art. 41 § 1 k.k. nałożył na oskarżonego zakaz wykonywania zawodu biegłego rewidenta na okres 5 lat (pkt VIII wyroku).

Sąd Okręgowy w Lublinie, po rozpoznaniu apelacji obrońcy, wyrokiem z dnia 24 czerwca 2025 r., sygn. akt V Ka 139/25:

I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. przyjął, że oskarżony działał nieumyślnie;

2. zmienił kwalifikację prawną przypisanych oskarżonemu czynów na art. 78 ust. 2 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości;

3. na podstawie art. 66 § 1 k.k. i art. 67 § 1 k.k. warunkowo umorzył postępowanie karne wobec oskarżonego na okres próby 2 lat;

4. na podstawie art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 43a § 1 k.k. orzekł od oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej;

5. uchylił rozstrzygnięcia zawarte w pkt 7 i 8 zaskarżonego wyroku;

II. w pozostałej części utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji.

Prokurator Prokuratury Rejonowej Poznań – Wilda w Poznaniu wniósł kasację od wyroku Sądu Odwoławczego, zaskarżając go w całości na niekorzyść B. Z. i zarzucając:

„1. Rażąco naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. i art. 424 pkt 1 i 2 k.p.k. poprzez dokonanie przez Sąd Odwoławczy własnych, samodzielnych, lecz całkowicie dowolnych, odmiennych od przyjętych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych na podstawie okoliczności ujawnionych w toku rozprawy odwoławczej — tj. w oparciu o uzupełniającą opinię biegłej sądowej z zakresu finansów, księgowości, rachunkowości uzyskaną na zlecenie Sądu Okręgowego w Lublinie w zakresie

wniosków jakie powinny zawierać cztery opinie o sprawozdaniach finansowych M. w W. za lata 2017-2020 sporządzone przez oskarżonego B.Z. i na tej podstawie arbitralne, niczym nieuzasadnione przyjęcie, że biegły rewident w zakresie zarzuconych jemu czynów działał nieumyślnie, co znalazło odzwierciedlenie w jedynym zdaniu w uzasadnieniu wyroku, iż „to z tej opinii według Sądu wynika w sposób oczywisty, że działanie oskarżonego objęte zarzutami miało charakter nieumyślny” oraz brak jakiegokolwiek wyjaśnienia przez Sąd na czym oparł swoje przekonanie; a także poprzez zaniechanie przez Sąd II instancji dokonania i przedstawienia w uzasadnieniu wyroku wnikliwej, rzetelnej i kompleksowej oceny materiału dowodowego, w szczególności pozyskanego w postępowaniu odwoławczym w postaci uzupełniającej opinii biegłej, którego uzyskanie skutkowało diametralną zmianą oceny działania oskarżonego i kluczową zmianą wyroku Sądu I instancji, a nie zostało w żaden logiczny, pełny, zrozumiały sposób wyjaśnione przez Sąd II instancji w uzasadnieniu, które odnosi się do postępowania dowodowego tylko na k. 5 uzasadnienia i obejmuje 4 akapity zawierające tylko ogólnikowe i lakoniczne stwierdzenia Sądu, co uniemożliwia de facto ocenę wywodów i wnioskowania dokonanego przez Sąd, a także odniesienie się do poczynionych ustaleń, albowiem są one w rzeczywistości niezasadne, niczym niepoparte i w żaden sposób nie wyjaśnione zarówno w zakresie oceny znamion i działania oskarżonego, jak i oceny oraz analizy spełniania przesłanek koniecznych do zastosowania instytucji warunkowego umorzenia postępowania oraz najistotniejszego - uchylenia zakazu wykonywania zawodu biegłego rewidenta na okres 5 lat.

2. Rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 213 § 1 k.p.k., polegające na wydaniu wyroku w oparciu o nieaktualne od 10 miesięcy dane o karalności oskarżonego i niepozyskanie bieżących danych o karalności oskarżonego, co skutkowało arbitralnym uznaniem w oparciu o informacje o karalności z 01.08.2024 r., iż w chwili wyrokowania w dniu 24.06.2025 r. był on nadal osobą niekaraną, w tym za przestępstwa umyślne, co stanowi kluczową przesłankę przy stosowaniu art. 66 § 1 k.k.

3. Rażąco naruszenie prawa materialnego, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 66 k.k. zastosowanego przez sąd odwoławczy, polegające na błędnym przyjęciu, że stopień winy oraz społeczna szkodliwość czynów popełnionych przez B. Z. nie są znaczne, co skutkowało warunkowym umorzeniem postępowania prowadzonego przeciwko niemu postępowania na podstawie art. 66 § 1 k.k., podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzić musi do wniosku, że stopień winy i społeczna szkodliwość popełnionych przez oskarżonych przestępstw są wysokie i w konsekwencji nie są spełnione przesłanki uzasadniające warunkowe umorzenie postępowania.”

Podnosząc powyższe, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokuratora, obrońca wniósł o pozostawienie jej bez rozpoznania z uwagi na niedopuszczalność z mocy ustawy, ewentualnie o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jako niedopuszczalna z mocy ustawy, nie podlega rozpoznaniu.

Przepis art. 523 § 3 k.p.k. stanowi, że „kasację na niekorzyść można wnieść jedynie w razie uniewinnienia oskarżonego albo umorzenia postępowania”. Stoi to na przeszkodzie wniesieniu przez stronę kasacji na niekorzyść, jeżeli doszło do skazania albo warunkowego umorzenia postępowania względem oskarżonego. Ograniczenie to nie dotyczy jedynie kasacji wnoszonych w trybie art. 521 § 1 i 2 k.p.k. przez tzw. podmioty specjalne (Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka), a także tych wskazujących na wystąpienie w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej (por. art. 523 § 4 k.p.k.). Nie ulega przy tym wątpliwości, że gwarancyjny zapis art. 523 § 3 k.p.k., że „kasację na niekorzyść można wnieść jedynie w razie uniewinnienia oskarżonego albo umorzenia postępowania”, nie może być interpretowany w sposób rozszerzający (por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 9 stycznia 2024 r., II KK 526/23).

Kasacja wywiedziona w niniejszej sprawie przez prokuratora na niekorzyść oskarżonego od wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne, nie

podnosi uchybień stanowiących bezwzględne przyczyny odwoławcze, lecz opiera się na zarzutach naruszenia prawa procesowego innej rangi. Nie spełnia zatem ustawowych kryteriów dopuszczalności.

Przepis art. 531 § 1 k.p.k. nakazuje pozostawić bez rozpoznania przyjętą kasację, jeżeli jej przyjęcie nastąpiło na skutek niezasadnego przywrócenia terminu lub gdy nie odpowiada ona przepisom wymienionym w art. 530 § 2 k.p.k. Przepisami tymi są art. 120 § 2, art. 429 § 1 i art. 523 § 1 k.p.k. W art. 429 § 1 k.p.k. mowa o sytuacji, gdy środek odwoławczy (w tym przypadku kasacja) został wniesiony po terminie lub przez osobą nieuprawnioną albo jest niedopuszczalny z mocy ustawy. Z tą ostatnią okolicznością mamy do czynienia w niniejszym postępowaniu, ponieważ Kodeks postępowania karnego w art. 523 § 3 k.p.k. (przy uwzględnieniu wyjątków zawartych w § 4) zabrania wnoszenia kasacji na niekorzyść od wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne.

Mając na względzie treść przytoczonych wyżej przepisów, Sąd Najwyższy zobowiązany był pozostawić kasację prokuratora bez rozpoznania, kosztami postępowania kasacyjnego obciążając Skarb Państwa.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[WB]

[r.g.]